

Hr Siim Valmar Kiisler
Keskkonnaminister
Keskkonnaministeerium
Narva maantee 7a, Tallinn 15172
E-post: keskkonnaministeerium@envir.ee

Meie: 26.09.2018

Selgitustaotlus

EVEA esindab kogu Eesti territooriumil tegutsevate väike- ja keskmiste ettevõtete huve. Selleks analüüsime muuhulgas pidevalt õigusloomet ning soovime olla riigile partneriks uute regulatsioonide väljatöötamisel.

Uute õigusaktide analüüsimisel jäi meile halvas mõttes silma keskkonnaministri 30.07.2018 määrus nr 28, „[Tööruumide õhu radoonisisalduse viidetase, õhu radoonisisalduse mõõtmise kord ja töandja kohustused kõrgendatud radooniriskiga töökohtadel](#)“, ning selle määruse aluseks olevad normid kiirgusseaduse ptk. 5 (jõustunud 06.07.2018). Asjas selgusele jõudmiseks tutvusime põhjalikult Kiirgusseaduse ja määruse 28 aluseks oleva EL regulatsiooniga (EUROOPA NÕUKOGU DIREKTIIV 2013/59/EURATOM, 5. detsember 2013, edaspidi nimetatud EL direktiiv) ja eriti selle artiklitega 54 ja 74.

Peame kahetsusega nentima, et väga suurt osa Eesti ettevõtteid ja organisatsioone (kõik, kes tegutsevad töandjana lisas loetletud KOV-des) puudutav, neile suurt rahalist ja halduskoormust asetav regulatsioon (Kiirgusseaduse 5. Ptk muudatused, Keskkonnaministri määrus 28) on vastu võetud ilma ettevõtlusorganisatsioonide ja avalikkuse kaasamata, EL direktiivi analüüsimata ja majanduskeskkonda kahjustavalt tõlgendades. Seejuures ka väga oluliselt töandjate õigustatud huve kahjustades.

Oleme seisukohal, et:

1. Riik on EL direktiivist tulenevad kohustused ebaõiglaselt asetanud töandjatele ilma asjakohase mõjuanalüüsita;
2. Määrus ei ole volitusnormiga sisuliselt kooskõlas (KIS § 96 ja 97 alusel saaksid ja peaksid töandja kohustused olema seotud ennekõike toimingutega ehk tegevustega, kus töötajatel/elanikkonnal tekib elaniku efektiivdoosi piirmäärast suurema loodusliku kiirituse oht).
3. Määrusega on töandjatele pandud põhjendamatult suur halduskoormus ilma, et riik oleks asjakohase täpsusega määranud ja piiritletud radooniohtlikke piirkondi.
4. Määrusega kehtestatud õigusnormide (ruumide ehitustehnilise nõuetelevastavuse tagamine jms) adressaat (töandja) on vale.

Selgitame, et tööandjatel, kasutades ruume üldjuhul üürilepingu alusel, puuduvad hoovad ruumide ehitustehniliste omaduste ja nõuetelevastavuse hindamiseks. Tööandja saab ja peab ruumide kasutamiseks veenduma, et hoonel on kehtiv kasutusluba. Kasutusluba tõendab, et hoone on ehitatud kooskõlas Ehitusseadustiku nõuetega ning hoone on kasutamiseks ohutu. Seega ei ole õiglane käsitleda radooni tavapärase töökeskkonna ohutegurina ning panna tööandjale kohustusi ja halduskoormust tööruumide õhu radoonisisalduse hindamiseks.

Ehitise projekterija, ehitaja ja omaniku ehitusseadustikus sätestatud kohustus on tagada, et hoone on ehitatud nõuetekohaselt. Kasutusloa väljastamisel on asjaomased järelevalveasutused kohustatud kontrollima, et hoone on muuhulgas hügieeni, tervise ja keskkonna jaoks ohutu (EhS §11) Juhul, kui tekib vajadus kontrollmõõtmisteks, on mõõdistamise ning ümberehitustööd kohustatud korraldama hoone omanik. Peame vajalikuks märkida, et määruses viidatud standardi EV 840 nõudeid ei saa täita hoone üürnik (tööandja) kuna sellised tööd (nt. alttuulutatav põrand; põranda tõstmine maapinnast kõrgemale; perforeeritud torustik või alarõhk pinnases jms) eeldavad hoone ümberehitamist EhS tähenduses. Ühtlasi juhime tähelepanu, et hoonesisese radoonisisalduse aktiivsuskontsentratsiooni kriteeriumid kehtestati juba 1997. aastal projekterimisnormidega (EPN 12.2 (8) „Sisekliima“) ning alates sellest ajast peaks kõigis nõuetekohaselt projekteritud ja ehitatud hoonetes radoonisisaldus ruumiõhus (sõltumata, kas tegu on tööruumide, lasteasustuste, eluruumide vms-ga) vastama viitetasemele.

Seega augustis jõustunud määrusega nr 28 on **tööandjad** (Eesti tööandjaist u. 98% on väike- ja keskmise suurusega ettevõtted) saanud riigi poolt täiendava halduskoormuse – lisanduvad kohustused, mida neil sageli polegi võimalik täita. Samas tasub meenutada, et 01.01.2019 jõustub töötervishoiu ja tööohutuse seaduse muudatus, mille kohaselt näiteks radoonisisalduse mõõdistamatajätmine või ümberehitustööde tegematajätmine on käsitletav väärtena (TTOS § 27³) ning karistatav kuni 32000.- euro suuruse rahatrahviga!

Ei kahtle, et Eestis on piirkondi ja neis piirkondades ehitisi, kus radoonitase ruumiõhus võib olla viitetasemest kõrgem, kuid siin ei saa tööandjad vastutada. Vastutama peaksid projekterijad, ehitajad, hoonete omanikud, kasutusloa kooskõlastanud järelevalveasutused või kasutusloa väljastanud KOV-d.

Kindlasti aga peaks esimese sammu astuma riik, selleks muuhulgas:

1. Tühistades keskkonnaministri määruse nr 28;
2. Kooskõlas EN direktiiviga 2013/59/EURATOM, 5. detsember 2013, artikkel 54.1, täpselt määratledes need piirkonnad või kohad, kus õhu keskmise aastase aktiivsuskontsentratsiooni viitetaase looduslikult võib olla suurem kui 300 Bq m⁻³.
3. vajadusel kehtestades täpsustatud asjakohased ehitus- ja projekterimisnõuded neis piirkondades ning tagades radooni aastase aktiivsuskontsentratsiooni hindamise reeglid enne kasutusloa väljastamist ja asjakohase järelevalve nõuete täitmise üle;
4. arvestades, et Eesti tööandjatest valdav enamus on väikeettevõtted, siis vajadusel (kui mõõdistamine on möödapääsmatult vajalik) teostades riigi kulul regulaarseid ruumiõhu mõõdistamisi radooni aktiivsuskontsentratsiooni hindamiseks, ning teavitades tulemustest asjaomaseid isikuid.

EVEA on kategooriliselt vastu poolsalajasele, majanduskeskkonda kahjustavale õigusloomele ning me soovime sisuliselt selgitusi KiS 5. ptk muudatuste ja keskkonnaministri määruse 28 kohta. Muuhulgas

soovime infot, kas normide kehtestamisele eelnes mõjuanalüüs ning milliseid alternatiivseid võimalusi kaaluti.

EVEA soovib Teie selgitusi käesolevas kirjas viidatud õigusnormidele ning soovime selleks kohtuda ministeeriumi esindajatega, et selgitada oma sisulisi ja argumenteeritud seisukohti tööruumide nõuetelevastavuse hindamise, s.h. ruumiõhu radoonisisalduse hindamise osas.

/allkirjastatud digitaalselt/

Heiki Rits
EVEA President

/allkirjastatud digitaalselt/

Ille Nakurt-Murumaa
EVEA volikogu liige
Tel. +372 57809806